

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőnyomatok visszaszállítását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Osztrák ármány.

(P. Á.) Még meg sem keresztelhetők azt a kisdedit, melyet — horribilis dicta — »nemzeti vívmánynak« szeretett volna elnevezni a kormánnyal rokonszenvező sajtó s máris óriási kavargást támasztott Ausztriában, sőt még a fővárosban ez időszerűt ülésező osztrák delegátusok körében. Persze az osztrák sógoroknak nincsen innyére, a multak után, hogy törvény által szabályozott s biztosított jogainkkal végre élni is akarunk s a legnagyobb elszörnyűdéssel vették tudomásul, azaz helyesebben nem vették tudomásul, hogy a delegációkban, a haditengerészet szükségleteiből, a löszereknél, kipótlandó az egyéb, Magyarországon elő nem állított hadiszerek reánk eső quotajárulékát, 50 százalék szállítási-részesedést szavaztak meg s mintegy 113 millió korona szállítást biztosítottak a magyar iparnak.

Lehet, hogy osztrák magánérdek, lehet, hogy a szomszédainknál, anyagi érdekű kérdésekben oly sokszor tapasztalt összefartás következménye, tény azonban, hogy ebben a kérdésben, ha az osztrák keresztényszociálisták lobogója alatt is,

mint egy ember száll sikra egész Ausztria, hogy megsemmisítse ezt az igazságos megállapodást, mely évtizedek igazságtalanságait óhajtotta, ha némiképen is helyrehozni. Nem ismerik el a delegáció hadügyi albizottságának immár leszögezett álláspontját s a magyar kereskedelmi miniszter igazságos kívánságának teljesítése elé akadályokat gördítenek. Az osztrák delegátusok nem átalották, hogy ebben a kérdésben a keresztényszociálisták miniszterét Weisskirchnert, kötött marsrutával Budapestre citálják s itt vele együtt olyan határozatot hozzanak, hogy a tengerészeti bizottság megállapodását nem veszik tudomásul, inkább meg sem szavazzák az egész hadügyi költségvetést, semhogy a magyar ipar, az öt megillető quotaarányu szállítási részesüljön. Hogy ebben az eljárásban mennyi perfidia, mennyi szemérmellen visszaélés a vendégjoggal, mennyi arcátlanság van, azt még csak hozzávetőleg is nehéz volna megállapítani. Törvénybe gyökerező jogokat akarnak előző esztendei megállapodásokkal legyőngíteni. Hivatkoznak, hogy már 1906-ban olyan megállapodásra jutottak, hogy minden egyes szükségletnél csakis

a quotaarányban részeltethető a magyar ipar és semminemű kárpótlás nem illeti meg a magyarokat azokért a veszteségekért, melyeket azáltal szenvednek, hogy a hadiszerek nagyrészből már eleve kizártak, miután azok előállításával Magyarország sajnos, eddig még nem foglalkozik. Egy előző megállapodásra hivatkoznak, olyan időbeli megállapodásra, amikor még a haditengerészet ezen delegáció által megszavazott szükségletei még ismertek sem voltak. A most megszavazott négy »Dreadnought« még gondolatban sem született meg abban az esztendőben, mikor az az állítólagos megállapodás a magyar és osztrák kormány között létrejött volna. A négy csatahajó költsége körülbelül 400 millió koronát tesz ki s ennek quotaszerinti szállítási járuléka lenne az a 113 millió korona, melyet az ez évi delegáció hadügyi albizottsága, mint a törvényben foglalt természetes következményt, a magyar iparnak szánt. S kárpótlásul ama szállításokért, melyekben a magyar ipar részt nem vehet, mert azon alkatrészek előállításával nem foglalkozik, a löszerek szállításánál 50 százalékos quotát állapítottak meg a magyarok részére.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A selyempapucsok.

Mme de Clarence a rózsákkal és pálmákkal borított asztalra könyökölt s komoly, szelid hangon, mely alkonyat idején megkonduló harangzúgásra emlékeztetett, mondta:

— Igaz történet... bebizonyítja, hogy a szereltem nem oly divatját mult dolog, mint sokan hiszni szeretnék. Ma este aktuális a mesém, mikor anyai gyerekcipőcske, papucs várja az ablakban, az ajtóknál hűsített s sok-sok játékot, játékos szerető kezek ajándékait. Ebben a történetben is cipőkről, jobban mondva papucsokról lesz szó. Nem a Hamupipőke hattyú-pihés papucsaiból; ezek fehér-selyemből készültek a legutóbbi divat szerint. Tán ott is voltak az árverésen, amelyen a legcsodásabb színesű épp oly csodás isléssel összeválogatott hagyatékát kapkodták széjjel? Mesés gyöngyök az indiai maharadsza kincsesházából, hajdan egy goisondiai királynő habfehér, karcu nyakát ékesítették, kincset érő gobelinok, Hubert Robert és Fragonard művei, antik butorok, éter értékes csecsebecse sápadt fényű névresai porcellánból. S végül egy nagyon banális hálószoba, ásvages szekrény, palissander ágy. Azok-

ból az időkben származnak, amikor még óvatosbuzon járt és kétszáz frankot keresett havonta az Odéonban. Nevetégesen babonás volt, nem akart megválni tőle később sem, azt tartotta, szerencsét hoz számára...

S ha lett volna bátorságtok a kétes tömeg közé vegyülve belépni abba a szürkevarba, abba a tuftutott, fullasztó levegőjű terembe, ahol az embert minden pillanatban ájulás környékezte, észrevettétek volna tán ti is ott az első sorban egy sarokba húzódva azt az érdekes külsejű, harminc év körüli férfit. Gyászbororulva, mint egy özeveg, gondterhelten homlokát öszűző haj árnyékolta be...

— Ott voltam én is — mondta a kis Starnberg grófnő. Finom, áttetsző rózsás babaarcát szőke haj övezte, szemei, két csepp perzsgő, nedves fényben usztak. — Ott voltam én is — mondta — és jól emlékszem arra a szenvedéstől eltorzult sorvadó arcra, a lázban égő szemekre, melyek fájdalmas, gyöttrődő tekintettel néztek végig minden eladott butordarabon, apróságon Mintha végső bucsut venne mindeniktől. Még most is fülambra cseng az a rekedt, elfojtott, felénk hang, amely rémülten, izgatottságtól remegve, bátoratlanul némult el a pénzarisztokrácia és a felsőbb tízezer örült árai halatára.

Egyes dolgoknak ő maga verte fel az árát.

Hallatlan összeget ajánlott egy kis mozaik toilettaszalkáért (ez előt: féssülködött állítólag a nagy művész), egy directoire-kora kékütkörért, melynek fogantyuját egy bájos kis Psyche képezte, egy arany dobozért, még volt benne egy kis pirosító az ajkak számára... De hiába volt minden. Könyvek jelentek meg szomorú szemekben s patakzottak végig arcán, bajuszán, kétségbeesett haraggal, fájdalmasan nézett körül, képtelen volt uralkodni magán. A szép halottak valami közeli rokona vagy jó barátja lehetett...

— Több volt ennél, édesem — folytatta Mme de Clarence. — A jegyese volt, s a mig élt, legközelebb állt szívéhez. A férfi is öröklően ragaszkodott az asszonyhoz, minden gondolata, szívének minden dobbanása az övé volt. S most egyetlen vágya az, hogy minél előbb kivethesse szerelmesét az örök fényességbe, vagy az örök kárhózatba. Buzgó keresztény s csak ezért nem dobja el magától nyomorult életét.

Elhallgatott, majd újra kezdte:

— Tavaly nyáron, egy aavergnei csendes komoly kis fészekben történt, hol nem ismerik a nevető betegeket. Jossine Lineuil is itt volt, s minden idejét lelkiismeretesen, okosan a kurájának szentelte. Kimerítette a végletekig az örökös ünneplés, a mesterkált élvezetek. Tel-

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

Ha az osztrákok akár magán, akár közérdekből görcsösen ragaszkodnak ahhoz, hogy a delegáció ezen megállapodása sanctiót ne nyerjen s mi elessünk igazságos jutalékunktól, mi egyenesen nemzeti becsületünkhöz kötjük azt, hogy ezen már hozott határozattól a magyar kormány és delegáció semmi szín alatt el ne álljon. Ha ebben a kérdésben a magyar kormány meghátrálna s a magyar érdekeket az osztrákok kapzsi érdekeiért feláldozná, akkor megérett a bukásra. Nem hisszük, hogy akadna magyar kormány, mely annyira erélytelen, félénk, állásához ragaszkodó lenne, hogy egy resjudikátát oly módon megváltoztatni engedne, hogy abból semmi egyéb, mint a magyar érdekek elárulása tűnnék ki. Majd meglátjuk, mit hoz ebben a kérdésben a jövő s abból fogjuk azután végső ítéletünk s véleményünk konzekvenciáit levonni.

Osztrákok támadása.

Az osztrák delegáció ma délelőtt háromnegyed 10 órakor plenáris ülést tartott, amelyen folytatta a tengerészeti költségvetés tárgyalását.

Jelen vannak a közös miniszterek, *Montecuccoli* tengerészeti főparancsnok és br. *Bienert* osztrák miniszterelnök.

Bashrenreither elnök megnyitja az ülést.

Dr *Ellenbogen* szociáldemokrata szólalt fel hosszú beszédben, hogy erős bírálatot mondjon a hadfelszerelési politikáról. Annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a dreadnoughtok építése föltétlenül a tönk felé viszi a monarchiát. Holott nekünk támadó flottára nincs

jesem visszavonultan élt, menekült a bemutatások elől, a látogatók zárt ajtókat találtak; s felfedezte egyszerre, hogy rövidlétű, ismerőseit nem ismerte fel, nem köszönt vissza senkinek. Egy délután kissé fáradtan tért haza saokot sétájából s a chaiselungue-on akarta kipihenni magát, kényelembe helyezkedve, leeresztett függönyök mellett, de nem volt képes megtalálni az egyik kis papucsát. Jelentékelesen kis papucs, házi cipő, épp olyan, mint a jelen és a múlt többi papucsai, házi cipői. Tán kisöporték? Valamely butor alá tévedt? Nem tudta kitalálni. De a kár oly csekély volt, hogy panaszkodni sem lehetett miatta.

A színész már rég meg is feledkezett e jelentékelesen eseményről, midőn egy gyengéd hangra, ügyesen megírt levelet kapott, a melyben a tettes megvallja a lopást, egyben elnézését, bocsánatát kérte merészességéért. Nem tudott — ugymond — ellentállni a kísértésnek és most boldog, hogy a csekélységet, a parányi, fehér selyempapucsot, mely az övé volt, a mely az ő formás, gyönyörű lábait takarta, csókjaival halmozhatja el. Jossine nevetett, s nem törődött a dologgal eleinte, de aztán egyéb dolga nem lévén, újra meg újra átolvasta a tüzest, kényeztető, hiszelgő szavakat s ábrándozni kezdett. Kísértésbe vivő nagy szemek mintha hipnotizáltak volna azokat a másik szemeket, melyeknek szerelmes tekintete minden mozdulatát, minden lépését híven követte, bámulta, csodálta. Bánatos, becéző, mély, átlátszó szemek voltak azok, melyek

is szükségünk, csak partvédőre. Ilyen rettenetes költsékezés helyett inkább szociálpolitikai reformokat kellene megvalósítani, de ha a képviselőház ezen a téren meg is próbál valamit az Urakháza rögtön megakadályozza azt. Azok az urak minden aggodalom nélkül megszavazzák a hajókat, ha háromszor annyiba is kerülne.

A magyaroknak a szállításokban való részesedése nem érdemes arra, hogy érdemileg foglalkozzék vele, mert csak a profit nagyságáról van szó.

Ezért ő csak politikai szempontból kíván foglalkozni a kérdéssel.

Utal arra, hogy 1906-ban már kötöttek egyszer ilyen hadseregszállítási egyezményt, de az annak nyomán támadt felháborodás sem riasztotta vissza a tengerészeti főparancsnokot, hogy most ilyen egyezményt kössön a magyarok javára, amelyről még a kereskedelmi miniszter sem tudott. Ilyen miniszter egyáltalában nem játszik szerepet.

Nem a személyről, hanem az állásról akar beszélni, mert ez az eljárás azt mutatja, hogy a kormány a delegációt semmibe se veszi és azt évről-évre alázza.

Az albizottságban azt mondták, hogy ez a megegyezés csak elvi és hogy megdönthető. Ezzel szemben a magyar delegációban azt hangsúlyozták, ugyancsak a tengerészeti főparancsnok nevében, hogy a megegyezés lényege megváltozhatatlan. Most már világosan látszik, hogy ez csalás. Az ilyen eljárással szemben nem olyan határozatot kell hozni, mint amilyent elfogadtak, hanem egyenesen bizalmatlanságot kell szavazni a kormánynak. Ilyen értelemben határozati javaslatot is fog benyújtani.

felragyogtak, megváltoztak láttára. Félig gyermek, félig faua szemek, melyek az iszonyuan lesóványodott, áttetsző, fiatal, megható, rácos, határozatlan vonásu, halálra várt arcnak adtak rajongó kifejezést.

Vágre is érdekelni kezdte a dolog és nemsokára megtudta, hogy néma bábuját Thésoule márkinak hívják s hogy orvosai lemondtak arról, hogy megmentés az élet számára, csak lelkiismeretük megnyugtatója miatt ápolják, gondozzák és hogy szerény szobácskájá tele van az ő arcképeivel . . .

Meghatva, szájalomtelen, s nagy, őszinte szenvedély behatása alatt, boldogan, hogy boldoggá tehet, elküldte a fiatal embernek a vadvirággal koszorúzott második kis selyempapucsot.

S szerették egymást . . . Azt hitte az szszony, hogy jó tudóere, vigaszt hozó anyyala lesz a betegnek.

És a kegyetlen végaet úgy akarta, hogy az ő szépséges szemei záruljanak le, azokra boruljon először az örök éjszaka . . .

S a férfi karjaiban lehelt ki lelkét, neki szólt utolsó sóhaja a rettenetes zokogó haláltusa előtt . . . Ő kísértte, ő védelmezte azt a könnyű kis koporsót, amelyet a hitelezők sürgő kapzsisága szobáról-szobára lökött, hogy az ott levő kincseket, drágaságot haladéktalanul lefoglalhassák.

Boné Maineroy.

Az új telefon-központ.

Májustól kezdődőleg már az új telefon-központ fogja lebonyolítani a beszélgetéseket. Az új központ a legmodernebb gépekkel lesz felszerelve s a jelenlegi telefon gépeken emiatt több egyszerűsítést kell eszközölni. Az új telefon-központ felszerelése az egyes magán előfizetők állomásaiban eszközözendő változtatások tárgyában a posta- és távirda igazgatóság a következőket közli:

A nagyvárad postapalota második emeletén ujjannan berendezett távbeszélő központ folyó évi május hó folyamán készen lesz.

Az új központ a legökéletesebb gépekkel, a bestern Electric Co. által szabadalmazott közösteleprendszer (common batt ry) szerint készül.

Ez a berendezés a kezelést egyszerűbbé, a forgalom lebonyolítását pedig gyorsabbá teszi. Az előfizetői állomásoknál feleslegessé válik az induktor és az u. n. Leclanché telep, mert a beszélgetéshez szükséges villamos-áramot a központ szolgáltatja. Az előfizetők ezentúl nem csengethetnek, mert a központot a halgatókagyló egyszerű leemelése által kell felhívni. A leemelés alkalmával a központban izzólámpácska gyulad ki, s a beszélgetés befejeztével a halgató kagylónak a mozgó-horogra való felakasztásával ismét egy lámpácska kigyulladás jelzi, hogy a felek már nem beszélnek.

A jelenlegi készülékeknek átalakítása, illetve kicserélése természetesen hosszabb időt vesz igénybe, de ezen munkálatoknak egy határozott időre készen kell lenniök.

A telefon előfizetők érdekeinek megóvása céljából elrendelte az igazgató, hogy a szükséges munkálatok az előfizetői állomásoknál azonnal megkezdessenek.

Nehogy azonban a május havi költőkdés zavarokat, kellemetlenséget és kétszeres költséget okozzon, az igazgató ez uton kéri fel az érdekelt telefon előfizetőköt, hogy ha netán májusban költőkdöni kénytelenek, költőkdési szándékukat a nagyvárad 1. számú posta-hivatalnak mielőbb hozzák tudomására. A bejelentés írásban, vagy a távbeszélő rendező utján telefonon is történhetik.

Biharmegye a múlt hóban.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg március havi ülését. Az ülésen *Frdter* Barnabás dr. elispán elnökölt. Tárgyalás alá kerültek elsősorban az időszakai jelentések, melyek a főorvosi jelentés kivételével a közállapotokat kedvezőnek tüntetik fel.

A főorvosi jelentés szerint a megye egészségügye a megyeszerte uralkodó járványok miatt igen gyenge. A vörheny és a kanyaró az uralkodó járványok, melyek tovaterjedésének megakadályozása végett a legmesszebbmenő intézkedéseket fogantatosították.

Varró Domokos főmérnök bejelenti, hogy a 13 kilométeres sarkadi ut kiépítését megkezdhetik a bemutatott tervek alapján, mert azokat a miniszter jóvá fogja hagyni, tekintettel az ut nagy fontosságára. Bejelenti továbbá a főmérnök, hogy a tanáshidai köröshid kiépítéséhez a miniszter 18.000 koronát helyezett kilátásba s így ez a szintén égető ut úgy is rendezve lesz rövid időn belül. Végül egy hatalmas ügy tárgyalásába került bele a közigazgatási bizottság.

A tárgyaló zöld asztalon circa egy méter.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishidfőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tulságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszer-tár mellé, a volt Hegedüs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál
Nagyvárad, Bémer tér.

más iratcsomó fekdt, melyből *Verner Kálmán* árvasszéki elnök referált a bizottságnak. A hatalmas iratcsomó alapja még 1874-ben kezdődött, amikor egy *Nemes Gusztáv* nevű vagyonos ember halt meg s örökösökül *Nemes Gusztáv*, *Nemes Gusztáv* és *Nemes Lajos* maradtak hátra. Idők folyamán az örökösök pert indítottak a hagyatékban.

A per folyton sőt s valóságos tengeri kigyóvá vált, míg a hosszú idők folyamán a per tulajdonképpeni alapja elévült a sok fórum járásközben. Az örökösök erre pert indítottak az árvasszéki ellen s fejjelentést tettek a belügyminiszterhez, hogy az árvasszéket tegye felelőssé az elévülés miatt. Ebben tárgyaltak tegnap a közigazgatási bizottsági ülésen, ahol az árvasszéki elnök bebizonyította, hogy malasztás az árvasszéket nem terheli s így felelőssé sem teheti az elévülés miatt egy fórum sem.

Az ülés fél 12 órakor ért véget.

Legelegánsabb
estélyi czipők

és urak részére
báli divatezikkék
legkedvezőbbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

* **Ferenc József-rend.** A király *Takó János* dióri plébános, szentszéki tanácsos és gyergyói főesperesnek, a közélet terén szerzett érdemei elismerésül, a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjét, *Kerpely Kálmán* debraceni gazdasági akadémiai igazgatónak, a gazdasági felső oktatás terén kifejtett sikeres munkássága elismerésül, a *Ferenc József-rend* tiszti keresztjét adományozta.

* **A csendőriskola szerződését aláírta a miniszter.** Ezelőtt 8-10 nappal, mint annak idején írtuk, a belügyminiszter kiküldöttjei és Nagyvárad város képviselői tárgyalásokat folytattak a végleges csendőriskola építésére nézve s a megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglalták s elkészítették a szerződés-tervezetet. A belügyminiszter a szerződést már alá is írta s tegnap leküldötte Nagyvárad városához. Most már a márciusi városi közgyűlés jóváhagyja a szerződést és ezzel a végleges csendőriskola idehelyezésének kérdése végleg befejezett dolog lesz s annak építésére kerül a sor.

* **Bánffy Dezső báró állapota.** Báró *Bánffy Dezső* állapotában tartós a javulás, a nagybeteg az éjszakát nyugodtan töltötte, környezetét teljesen felismeri.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, március 2-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését a városházán.

* **A tanárkongresszus elismerése a nagyváradai főgimnáziumnak.** A középiskolai tanárok budapesti kongresszusa igen szép kitüntetésben részesítette a premontrei rend nagyváradai főgimnáziumát. *Béke Manó* egyetemi tanár indítványára a kongresszus elismerésének

adott kifejezést a *nagyváradai főgimnáziuma* iránt, azon alkalmából, hogy a tanárok szövetsége által az érettségiző ifjak között évenként rendezni szokott versenyen ugy a filológiai, mint a matematikai versenydíjat a nagyváradai főgimnázium nyerte; és pedig *Rendes Ervin* a magyar filológiai, *Sebestyén Weiss* ödön pedig a matematikai verseny győztese lett. Az ország összes középiskolái közül egyedül a nagyváradai kath. főgimnáziumot méltán érte ez a kitüntetés.

* **A N. S. E. kérelme.** A honvédelmi miniszter tudvalevőleg felhívta Nagyvárad város főispánját, hogy az ifjusági lövész tantolyam szervezését Nagyváradon mozdítsa elő. A megtartott értekezlet egy bizottságot alakított ezen ügyben, amely a *Nagyváradai Sport Egylet* birta meg az ifjusági lövész tantolyam szervezésével. *Keszthelyi Zoltán* megyei főjegyző, mint a N. S. E. elnöke, beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kijelenti, hogy az egylet készséggel vállalkozik az ifjusági lövész tantolyamok szervezésére, azonban erre a célra kéri a várostól a Sport-teret, az épületekkel. A Sport-teret nem kívánják eddigi jellegétől megfosztani, sőt a sport minden ágát intenzívebben szándékoznak kultiválni, akként, hogy az nem egy elzárt terület maradjon, hanem a város minden polgára által látogatható sportteleppé fejlődnek, s megoldanak ez által az ez irányban felmerült jogos kívánalmaikat is. Tudva, hogy a város anyagi ereje nem engedi meg a korlátlan támogatást, az egylet mint bért, felajánlja azon összeget, mely a Sporttér és az épületek fenntartására és az azokat netán terhelő adósságok évi törlesztésére szükséges.

* **A harmadik vashíd építése.** Ezek óta husodik Nagyváradon a harmadik közúti vashíd építésének a kérdése. A város törvényhatósága elfogadta a terveket, a költségvetést, azonban hosszú ideig heverték azok a különféle minisztériumokban. Az új vashidat tudvalevőleg *Széles-utcánál* építetteti a város s ezáltal a vidéki vásári forgalom nagyrészen kiszorul a város főutonaljáról, ami által jobban meg lesz kimélve a *Rákóczi-ut* aszfaltja, viszont azonban a *Rákóczi- és Sztarovezsky-ut* csonkon levő üzletek forgalma megcsappan. Nagy fontossága lesz az új hidnak azért, mert a villamos vasut körforgalmát lehetővé teszi s *Olaszi* egy nagy része, az egész *Rét* hozzájut a villamos vasúthoz, amely *Lukács György-utcán* és *Széles-utcán* át jut az új vashidra. A pályázatot a harmadik hidra most írta ki a város. A pályázati határidő április hó 20. délelőtt 10 órában van megállapítva. Pályázni lehet vashid, vagy vasbeton hid építésére s a város szabadon választhat a beérkezett pályázatok közül.

* **Készülnek a gyermeknapra.** Az Országos gyermekvédő liga az idén is megakarja tartani a gyermeknapot, mint az előző években. A liga elnöksége tegnap ebben az ügyben felkérte intézett *Fráter Barnabás* alispánhoz, hogy a gyermeknap érdekében kövessen el mindent. A gyermeknapot a vidéken május közepén szándékozzák rendezni. A liga elnöksége arra kéri az alispánt, hogy az ünnepély rendezőségére most is azokat nyerve meg, akik a múlt évben közreműködtek.

* **Vetlő előadás Bosznia-Hercegovináról.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, a *Szigeti Társaság* és *Biharmegyei Népművelési Egyesület* rendezése mellett *Bálint Imre* a kereskedelmi múzeum igazgatója, ki, ez időszert a m. kir. keresk. miniszteriumban a Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetője az Országos Kézművelődési tanács megbízásából március hó 7-én (kedden) d. u. 5 órakor Nagyvárad város közgyűlési termében Boszniáról és

Hercegovináról vetített képek bemutatása mellett előadást fog tartani. A rendezést magukra vállalt intézmények ezt a körülményt azzal adják köztudomásra, hogy az előadás bármely érdeklődő által díjtalanul hallgatható meg. Az előadó Bosznia és Hercegovinának természetj szépségeiről, etnográfiai és kulturális viszonyairól, főképen azonban gazdasági helyzetéről fog érdekes és hasznos tapasztalatokat közölni, melyeknek illusztrálására ecélből készült felvételek igénybevételevel vetített képek tarkítják az enélkül is színes előadását.

* **Vásári vonatok.** A nagyváradai országos vásár miatt folyó évi március hó 13-án reggel *Székelyhidtől* Nagyváradig alábbi menetrend szerinti személyszállító vásári vonat közlekedik:

Székelyhid	indul reggel 4 óra 50 perc
Nagykőgy	> > 5 > 1 >
Bihardiószeg	> > 5 > 13 >
Gyapoly	> > 5 > 26 >
Paptamási	> > 5 > 43 >
Bihar	> > 5 > 59 >
Biharpüspöki	> > 6 > 16 >
Nagyvárad	érkezik 6 > 28 >

Ugyanekkor Nagyvárad és Komádi között is fog közlekedni vásári vonat és pedig a következő menetrend szerint:

Komádi	indul reggel 4 óra 50 perc
Nagyfőti	> > 5 > 1 >
Szakál	> > 5 > 22 >
Nagyharsány	> > 5 > 32 >
Kőrösszeg	> > 5 > 43 >
Vizesgyán	> > 5 > 49 >
Gyires	> > 6 > 5 >
Ujpalota	> > 6 > 18 >
Biharszentandrás	> > 6 > 25 >
Óssi	> > 6 > 35 >
Nagyvárad	érkezik 6 > 52 >

* **Az utolsó könyöradomány.** A vármegyének van egy utkaparója, aki ma a 83-ik évet tapossa és aki jelenleg feleségével együtt betegesen fekszik. Ez az öreg ember *Lázár János* már 1879-ben a vármegye szolgálatában állott és az akkori évek elemi csapásai között derekasan felelt meg hivatásának 1883-ban *Lánczy Tódor* megyei főmérnök mellé volt beosztva, hogy a veszélyesen megáradt *Berettyó* gátjait védelmezze. Egy partszakadás alkalmával a *Berettyó* egyik hidjánál 3 napig teljesített szolgálatot egy huzamban még pedig térdig érő vízben és iszapban. Akkor oly súlyos csúszos betegségbe esett, hogy abból nem is tudott kigyógyulni. Azóta ugy tengeti életét. A vármegye a jeles szolgának évi 50 korona segélyt ad. *Lázár János* 1848-49-ik szabadságharcban mint honvéd küzdött a hazáért s ezért a belügyminisztertől szintén kap 40 korona nyugdíjat. Összesen kap *Lázár* 90 koronát. Ebből a 90 koronából tengeti életét *Lázár*. Napi fenntartásához a jószívű emberek is hozzájárulnak adományaikkal. A nyomorban lévő öreg szolgálta tegnap kérvényt adott be a vármegyéhez. A kérvényben siralmas hangon panaszkodik *Lázár*, hogy utolsó napjaiban képtelen fenntartani magát jelenlegi jövedelmeiből, miért is arra kéri a vármegyét, hogy eddigi kegydíját emelje fel. Hiszen ugyanis az utolsó évemben vagyok s ne engedjenek most ajtóro-ajtóra járni alamizsnáért, sőt hajt fel *Lázár* és ismételtlen kéri a vármegyét, hogy eddigi adományát emelje fel valamennyivel.

* **Libalegelő a temetőben.** Megirtuk annak idején, hogy a csökmői temetőben mily botrányos állapotok uralkodnak és hogy azok miatt *Füchy Károly* gyógyszerész panaszt adott be a vármegyéhez. A panaszra tegnap tette meg véleményes jelejtését a vármegyei tiszti főügyész. A vélemény szerint a község kötelező a temető gondozására és ha máské-

pen nem tudják a temetői rendet fenntartani úgy tartson a község temetői őr. A temető rendezésére a község azonnal felhívandó s fogantatás ellenőrzésére a főszolgabíró kötelesendő.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaíves és fegyverkereskedő A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczy-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vétetnek.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antoniai cipőt
Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Borzalmas lesz a tavasz azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág krémje szünteti meg.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok
szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Menjünk

Radó és Kertészhez

KOSSUTH-U. 2. sz.

hol a megkezdődött farsangi
ocassióba feltűnő olcsón adat-
:: nek el az összes :::

**batisztok, solymek,
csipkék, gyöngydiszek,
ruha kelmék, vásznak, asztalneműek
és kész fehérneműek.**

Telefon 1030.

x **A Nagyvárad Messenger-Boy** gyorsküldő vállalat szives tudomására hozza az érdeklődőknek, hogy a futárok karján látható 693 szám a vállalat telefonszáma. Szükséges a számot feljegyezni, mert a folyton változó tavaszi időjárás miatt előforduló hirtelen megbetegedés esetén a vállalat gyorsan előteremti a házi orvost, megvárja a rendelvényt és gyorsan hoz gyógyszert.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöl-
nek. Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

x **Mozdonyok, szeszgyárak kas-
télyok és magánlakásoknak, kiknek bármely
gőz-, vízi, vagy motor üzeműk van, a legol-
csóbban jönnek ki a villamos világítással, erre
nézve Stern Adolf nagyvárad electrotechnikai
cég bárkinek szivesen azolgal felvilágosítással,
résletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak
berendez villamos jelző csengőket, telefont, vil-
lághárítót készit, azokivül csillárokat fémből,
bronzból, vasból galvanizálva minden kivitel-
ben. A javított dr Just féle Wolfram-lámpák
raktáron.**

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Esredévi emlék-tér sarok.

Ifj. Kohn Sámuel-

főle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

Ne vásároljon

addig mellfűzöt, haskötöt, egye-
nesen tartót, és Késmárkházi
nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izléses kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
tuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és
legegyszerűbb

cserepkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöl-
tetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel
Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

CZAPFALVI JÓZSEF

művelő, építész és butorkészítő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerai butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek

358

Tisztelettel
Czapfalvi József.

SZÍNHÁZ.

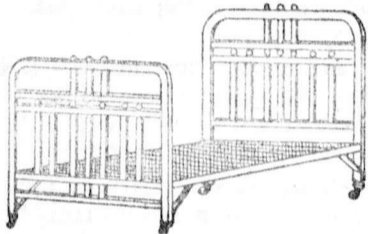
Heti műsor:

Csütörtök: Hoffmann meséi (Révi Aurélia első fellépte.)
 Péntek: Cigánybáró. (Révi Aurélia második fellépte.)
 Szombat: Traviatta. (Révi Aurélia utolsó fellépte.)
 Vasárnap délután: Testőr, este: Elvált asszony.

Révi Aurélia Nagyváradon. Ma este lép föl először Ch. Révi Aurélia, a Szigligeti színház illusztris vendégművésznője. A Hoffmann meséi hármas fő női szerepét játssza és éneklő művészi begyűjtésével. A gyönyörű opera elsőrangú szereposztásban megy. Révi Aurélia holnap este Safit játsza és szombaton a Traviatában bucsuzik el.

Vasárnapi előadások. Zajos napja lesz vasárnap a színházak. Délután Molnár Ferenc új darabja a Testőr megy fél helyárral, este pedig a bájos muzsikája Elvált asszony megy kis bérletszűnetben. Károlyi Leona bemutatja itt a nadrágszoknya divatot. Jegyek már holnap előre válthatók a nappali pénztárnál.

Vas és rezubitor

GYÁRTI TAKTARI

Székényágy egy matracral 19 korona
 Sodronybetét 10 korona
 Rézkarniss 5 korona
 Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.

ZENE.

A mai hangverseny. A brüsszeli vonósnyégyes mai, csütörtök esti hangversenyét megelőzően kedden este Budapesten vendégszerepelt. Nagy ünneplés és lelkes tapsok között bucsuzott el a jeles társaság a budapesti közönségtől — írják a fővárosi lapok — hogy megkeddjék a pestihez hasonlóan diadalmas vidéki körutjukat, amelynek első stánciója lesz Nagyvárad. Es alkalmából érdekes szemügyre venni azokat a kritikákat, amelyek a szerdai fővárosi lapokban a brüsszeliéről szólaak: »Az Ujság« a többi között így ír a brüsszeli vonósnyégyes estéről: Nagy ünneplés volt, sok taps, de mincse a sugó taps orkán, amit ez a kitűnő művészes együttes meg ne érdemelne. Teljesen egybeolvadó, memes stílusa és rendkívül finoman árayékolt játékokat már sokszor méltattuk... a nagy mesterek remekművei szárnyat kap a lelkük a hallgatók is a legtisztább élvezetek régióiba viszik. — A Budapesti Hírlap: Ritkán halhatunk együtt négy emnyire együttársó muszikális leiket stb. Pesti Napló: A művészek tökéletes együttműködéssel, előadásuk nagyszerűségével a műsor egyes gyöngeségeiért is kárpótolnak. A Világ: A brüsszeli vonósnyégyes társaság a legértékesebb és legtisztább kamarazenét adja. Interpretációjuk pompás, amelynek temperamentumosságáért, stílusosságáért és világosságáért a brüsszeliel minden dicsőretet megérdemelnek. Így a többi lap is az elragadtatás hangján ír a brüsszeliéről.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajlják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 100% engedménnyel árushíthatom.

Merték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerőlevel, valamint a nagyszámú helyi- és vidéki megrendelők igazolhatják.

Szíves partfogásáért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház művésznője, vésznőinek fűző szállítója. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik. Kezsmarszky-haskötők mérték után készítenek.

TANÜGY.

Keresztény tanító.

Alig két hete alakult meg a fővárosban a »Keresztény tanítók országos egyesülete« s máris megindult az elterjedő egyesület hivatalos közlönye, melynek Keresztény Tanító a címe s havonként kétszer jelenik meg. Szerkesztője: Cserny József. Szerkesztőség Budapest I, Márvány-utca 31. sz.

Az új közlöny nem kertei, hanem teljes határozottsággal a keresztény világnézet sziklazárd talajára helyezkedett.

Ismerettség helyett itt adjuk bevezető cikkének következő sorait:

Elérkezett az a pillanat, midőn a keresztény tanítói karban rejlő hatalmas erkölcsi erőnek meg kell nyilvánulnia. Midőn a különböző radikális irányzatok egyesült erővel törnek az iskolai nevelés keresztény irányának megsemmisítésére, mikor az iskolai nevelést akarják eszközül felhasználni eszméik propagálására: a tanítói kar, a házfának s egyháznak sorsát szívesen viselő keresztény tanítói kar a küszömet tovább lépésül nem nézheti, hanem félretéve minden melléktekintetet, tömörülnie kell a keresztény világnézetnek, e világnézetben alapuló polgárosodásnak, társadalmi és állami rendnek védelmére, a támadások visszaverésére, az iskolai nevelés keresztény jellegének megőrzésére s azon kártársaink megmentésére, akik a radikalizmus támadásainak utvonallába esnek.

A keresztény tanítói kar eddig szétforgácsolva, egységes cél, egységes törekvés és irányítás nélkül állt a radikális, a modernista irányzatok támadásainak keresztütlésében. Nem helyezkedett arra a közös alapra, amelyen az összes keresztény tanítók az iskola jellegére való tekintet nélkül együtt működhetnek. Megoszolva gyengék vagyunk, törekvéseink sikerre nem vezethetnek, mert hiányzik az az erő, amely az egyének szívának, meggyőződésének és törekvéseinek súlyt ad: a tömegek ereje, az egyesülésben rejlő erő. Az egyén magára hagyva porstem, melyet magával sodor az ár; a rokonérzelmekekkel és meggyőződésekkel egyesülve szikla, amelyről visszapatannak a vihartól felkorbácsolott tenger hullámai.

Tömörüljünk tehát, még pedig azon az alapon, amely nemzeti létünknek, társadalmi és állami szervezettünknek, polgárosodásunknak s egyéni boldogságunknak alapja: a keresztény világnézet talaján. Tömörülésben rejlik az erő, kölcsönös megértésből fakad az a közszellem, amely vezeti, irányítja, védi az egyént és súlyt ad szavának, törekvéseinek.

Ha ez az egységes keresztény tanítói közszellem kialakul, hatalmas erkölcsi erejével gátat vet a radikalizmus terjedésének úgy a tanítói karban és az iskolában, mint a társadalomban, megvédi az iskola keresztény jellegét,

megőrizni az egyént és a keresztény tanítói kart a radikalizmus mindennemű támadásával szemben; irányítja a keresztény tanító működését; éretnyre emeli a keresztény tanítói kar egyetemes érdekeit.

Ezen egységes keresztény tanítói közszellem kialakítása céljából alakult meg a »Keresztény Tanítók Országos Egyesülete«; ezen egységes keresztény tanítói közszellem kialakításán munkálkodik az egyesület hivatalos lapja, a »Keresztény Tanító«.

Keresztény tanítók! Tömörüljünk a kibontott zászló alá! Fogjunk kezét mindnyájan, az iskola jellegére való tekintet nélkül, akár állami, akár községi, akár felekezeti iskolában működünk! A keresztény világnézet az az alap, amelyen mindnyájan együtt dolgozhatunk.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár. A Szent-István-Társulat ezen kiváló folyóiratának márciusi füzeté most jelent meg a következő tartalommal: Dr. Fyakovics Vilmos: Hunyadi János és Aragóniai Alfonza. Dr. Hanauer A. István: A vasárnapi munkaszünet. Második befejező közlemény. Dr. Krüger Aladár: A becsület védelme. Dr. Polgár István: Vasúti kapcsolatunk az Egei tengerrel. Második befejező közleménye. Szepessy László: Szent Vince bilincsei. Kötemény János Dezső: Hangverseny Szemle. b. j. Székelyi Szemle. g. d. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok: Korais Gyula: A pszichológia és a logika elemei. Ism. dr. Strommer Viktorin. Riedl Frigyes: Gyula Pál. Ism. dr. Vajda Gyula. Hatvány Lajos: Gyula estje. Ism. dr. Nagy József. Török Kovács Hermin: A Bárd leányok. Ism. Szj. Domokos István: A testvérek. Ism. Bán Aladár. Dr. Szege Magdolna Sophie Barát. Ism. dr. Fehéricska Ferenc. Sik Sándor: Szombat a nappal. Ism. Izsóf Alajos. Bartsche: Abraham a Sancta Clara. Ism. Simoncsik Ede. A Katholikus Szemlé a Szent-István-Társulat rendszeres tagjai a tagjelvény egy része gyanánt kapják: nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.) intézendők. Ugyanoda a reklamációk is.

Az Örökimádás című hitbulgalmi folyóirat 3. száma a következő tartalommal jelent meg: Feisz Hugolin: Visszapillantás a szeretet művére. — Sik Sándor: Sanguine pluit. — Reviczky Aladár: A szentmiseáldozat. — A valódi szeretet hatalma. — Don Anton Bakula: Hercegovinai levél. — A lourdesi esodák és az Oltáriszentség. — Mészáros Aladár: A papszentelés szertartásai. — Lukácsy István: Jézus szenvedéseinek története. — Dr. Bosóky Géza: Az Oltáriszentség új temploma Milanóban. — Sik Sándor: De profundis. — Adoratrix: Az Oltáriszentség hatalma. — Hasznos tudnivalók. — Gyermekevilág. Rovatvezető: Dr. Seyllaba Emil. Szentséglátogatás Árpádházi Boldog Margit példájára. — Iskolai írásbeli dolgozat az Oltáriszentségről. — A sekrestyés naplója. — Gyakori szentáldozás. Rovatvezető: Reviczky Aladár. Az ifjuság gyakori áldozásáról. — Röptében a nagyvilág körül. — Egyesületi élet. E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői utca 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

Igazságszolgáltatás.

A március havi esküdek.

A március 17-én kezdődő esküdszéki ciklusra kisoroltak névsora a következők:

Rendes esküdek:

Wagner Ferenc visszab. társ. telefonkezelő, Tótfalusi Antal eséplőgép tulajdonos, Szlafkai Mihály kisbirtokos, Szabó János kisbirtokos, dr. Sebő

Mihály ügyvéd, Salamon Ármin kereskedő, Rimánóczy Béla mechanikus, Petrásovits János kántortanító, Pallay Lajos ügyvéd, K. Nagy Sándor földműves, Mitteleier Ede szabó, Liszkay Béla városi fővámellenőr, Kortsmáros László tanító, Kágyi Lajos városi fogalmazó, dr. Hegyesy Pál megyei árvász. ülnök, dr. Goldberger Miksa ügyvéd, Friedländer Herman kalapgyáros, Domokos Andor tanító, Dévald Mihály eszmadia, Dernyei Imre áll. tanító, Dávid Lajos kisbirtokos, Cserey Dezső bankhivatalnok, Csanády Kálmán gyógyszerész, Bodnár János tanító, Bihari Zsigmond gazdálkodó, Berger Sándor illatszerkereskedő, D. Berger Ignác lisztkereskedő, Beliczay Elek megyei aljegyző, Báthory Zsigmond kerékgyártó, Ackner Henrik vámmellenőr.

Helyettes esküdtek:

Szilágyi János vendéglős, Strobek Károly fodrász, Sarkadi Sándor tímár, Mihálovits János hentes, Lénárd József kerékgyártó, Lakatos I. József terménykereskedő, Karger Sándor magánzó, Jakabfy Árpád építőmester, Czígelt József asztalos, Balogh János bádogos.

TÁVIRATOK

A király elutazása.

Budapest, márc. 1.

(Saját tud.) A király még csak pár napig marad Budapesten. Az uralkodó szombat délután utazik vissza Bécsbe.

A delegáció ülése.

Budapest, márc. 1.

Délután a hadügyi albizottság ülésezett. Hegedüs Lóránd indokolta meg a hadügyi költségvetésben előfallott lényegesebb emelkedést. Bakonyi Samu kéri a hadügyminisztert, hogy a katonai ügyek intézését decentralizálja. Több-kisebb felszólalás után az ülés 7 órakor véget ért.

Minisztertanács.

Budapest, márc. 1.

(Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt minisztertanács volt. A tanácskozáson a kormány tagjai teljes számmal megjelentek. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

A spanyol kulturharc.

London, március 1.

(Saját tud.) A spanyol kormány kudarcat vallott. A spanyol ügyvivő ugyancsak ajánlatot tett a Vatikánnak, s kijelentette, hogy új tárgyalás esetében a spanyol kormány Calbetont vatikáni nagykövetté fog kinevezni. *Merry del Val* kardinalis egy heti gondolkodás után ezt az ajánlatot visszautasította. A spanyol kormány az egyházi szerzetekről szóló törvényjavaslatot a Vatikán előzetes megkérdezése nélkül akarta a kamara elé terjesztetni, úgy azonban, hogy a spanyol püspököknek megengedte volna, hogy az egyház álláspontját képviseljék. A Vatikán ezt az ajánlatot is visszautasította.

Nem lesz tömeges nyugdíjazás.

Budapest, március 1.

(Saját tud.) Több lap azt írta, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter 100-nál több tanárt és igazgatót fog nyugdíjazni. Ma ezeket a híreket Tolnai Ferenc államtitkár megcáfolta.

Párbajözön Békéscsabán.

Békéscsaba, márc. 1.

Békéscsabán ma 3 párbaj volt. A párbajra Horváth János és Terényi Péter összeszólközása adott okot. Terényi provokálta Horváthot. A segédek a tárgyalás folyamán összeveszttek s egymást provokálták. Ma és holnap 10 párbaj fog megtörténni Békéscsabán.

Öngyilkos postás.

Budapest, márc. 1.

Ma egy szállodába megszállott Goldberger Andor és a portásnál bejelentette, hogy vaskereskedő. A vendég néhány perc múlva szobájában föbe lőtte magát. Megállapították, hogy az öngyilkos tényleg Goldberger Andor, azonban nem vaskereskedő, hanem postás.

A francia kormányválság.

Páris március 1.

Monis szenátor az új miniszterelnök. Körülbelül együtt van az egész kabinet, amelynek ez lesz a képe:

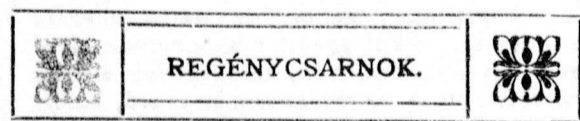
Monis: miniszterelnök és belügyminiszter. Cruppy: igazságügy. Ribot: külügy. Delcassé: tengerészet. Bertheaux: hadügy. Gauthier: pénzügy. Dron: kereskedelem. Couyba: közoktatás. Cailleaux: közmunka. Messinay: gyarmatügy. Godard: munkásügy. Sarreaux: földművelés. Boncour: szépművészeti miniszter.

Látnivaló, hogy az új kabinet Combes képére van teremtve s csak az egy Ribot huz a mérsékelt radikálisok felé. Még ma Fallières elé terjeszti ezt a miniszterlistát a kiszemelt miniszterelnök.

A fekete kéz.

London, márc. 1.

(Saját tudósítónktól.) A múlt hetekben az a hír volt elterjedve, hogy Londonban Caros Hugó hajós vállalati igazgatót a feketekez egy magyar bandája meggyilkolt. A vizsgálat megállapította, hogy a meggyilkolt nem más mint Kardos Hugó a magyar Kardosok egyik tagja, akinek a Kardos-léle botrány miatt szintén menekülnie kellett. A merénylet, Liliom Pétert a hatóság letartóztatta.

NYOMOR.

Irta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 31

Ez a négy óra! A lappangó örömek s vig kalandok ideje! Subogó szoknyák, rövid' érzéki nevetés, hullámzó keblek, heves szaggatott lélegzés s lent az utcán egy hang. Emmal. Az egész u ca nagy mocsár, melyből forró párák szállnak felfelé.

Sugársó jókedv vett rajtam erőt s úgy éreztem, hogy most megnöttek erőim s megnövekedett bátorságom is. Csak gyertyám volna! Mentem megírni a cikkemet. Az új kapukulcs kezemben volt s vígan fűtyörözve mentem hazafelé. Azon gondolkodtam, hogy hol szerehetnék gyertyát. Más megoldást nem találtam, minthogy lehozom papírjaimat az ut-

cára s a gáslámpák alá telepszem. Kinyitottam az ajtót s felmentem.

Mikor újból az utcára értem, becsuktam a kaput s a lámpa alá álltam. Mindenütt csend... csak a keresztutcából hallom a rendőr csatogó lépését s a St. Hanshougen közelében a kutyacsaholást.

Semmi zavar. Galléromat a fülemre tőröm s gondolni kezdek. Pompás dolgom lesz, ha befejezem ezt a dolgot. Finom átmenetet kellett kigondolnom, aztán tompa, elhanyagolt befejezést, messze csendülő, hatalmasan csattanó befejezést, amely olyan legyen, miut az ágyú dörgése, vagy a hegyomlás dübörgése. Pont.

Nem jut eszembe semmi. Végigolvasom a jegyzet, minden mondatot elolvasok, de nem tudom megtalálni ezt a dübörgő befejezést. A rendőr is zavar, elém állt s zavarja hangulatomat. Mi köze van ennek a rendőrnek ahhoz, hogy én a kommandeur számára dübörgő befejezésű cikket írjak. Hát sohasem lesz már vége ennek a nyvmoruságnak? Vagy egy óra hosszat álldogáltam ott, a rendőr elment, hideg volt. Kinyitottam a kaput s felmentem.

Odafent hideg volt és a sűrű sötétségben alig láttam az ablakot. Az ágy felé tapogatóztam, lehuztam csizmámat s kezemmel meleggettem lábamat. Ruhástól vettem magamat az ágyra.

Másnap reggel felültem az ágyban s dolgozni kezdtem. Délig dolgoztam úgy s vagy tíz-husz sort írtam, s befejezést még mindig nem találtam meg.

Felkeltem, csizmát huztam a fel-alá sétáltam a szobámban. Az ablakok be voltak vagyva; kinéstem, esett a hó: az udvaron, a köveken és a kutas vastag háréteg fektűt.

Keresgéltem, fel s alá jártam, ujjaimmal a falat kapartam, óvatosan szorítottam homlokomat az ajtóhoz, mutatónujjammal a padlót kopogtattam s figyeltem; mindezt önkénytelenül csendesen gondolkodva tettem, mintha nagyon fontos dolgokat cselekednék. Közben hangosan mondtam: **Edes Istenem! Hisz ez hülyeség!** — De azért egyre folytattam. Nagysokára, talán órák múlva, erőszakosan vettem véget a dolognak. Összeharaptam ajkamat. Forgácsot kerestem s aztán rágni kezdtem.

Az asztalhoz ülve újból dolgozni kezdtem s nagy kinnal írtam is egy pár sort. Aztán nem tudtam többet. Fejem üres volt. Tágra nyitott szemmel bámultam az utolsó betűket s félig kész íveket, a csodálatos, remegő betűket, melyek úgy terpeszkedtek a papíron, miatha valamennyi apró, szőrös kis állatka volna. Aztán nem gondoltam többé semmit, nem értettem semmit.

(Folyt köv.)

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

KÖZGAZDASÁG.

Takarmánykivitel tilalom. A párisi osztrák magyar kereskedelmi és iparkamarától vett értesülés alapján van szerencsénk az érdekeltek tudomása a dmi, hogy Franciaország belügyminisztere ez évi február hó 20 án az állatjárvány behurcolásának megakadályozására vonatkozólag rendeletet adott ki, melynek értelmében szalma, széna, zöldtakarmány és istálló trágyának Franciaország területére való bevitelét a további intézkedésig szigorúan eltiltotta. Nagyvárad, 1911. február hó 28. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. Huzella Gyul. kir. keresk. tan. elnök; dr Sarkadi Lajos titkár.

Tenyészsértés - kiállítás és vásár Nagyváradon. A Bihar megyei Gazdasági Egyesület által Nagyváradon az »Eprekertenben« 1911. március 4 és 5 én tartandó tenyészsértés kiállítás és vásár, mindkét nap reggel 9 óráól délután fél 6 óráig lesz nyitva, mely időközökben a vásárlások lebonyolíthatók. — Belépőjegy a kiállításra 20 fillér.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, febr 28.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	866.50
Osztrák hitel	—	—	675.50
4% os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	74B.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—

Irányzat: Csendes

A gabonátőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	11.39
Buza májusra	—	—	11.10
Buza októberre	—	—	10.55
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Lonyha.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A keresk. és iparkamarai székházban

egy souterraine helyiség

:-: a folyó 1911. évi

május hó elsejétől kiadó.

A Nagyszombati

Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készpénzzel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,

Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.

Telefon: 1054.

Nagyvárad város tanácsától.

201—1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Nagyvárad hlf. város belterületén a Széles-utca végén Várad—Olaszi és Újváros város részek között a Sebes-Körös folyón át létesíteni szándékolt harmadik közúti hidnak

a) alépitményi és kapcsolatos munkáinak, b) vasfeszkerkezetének készítése, szállítása, szerelése a kapcsolatos munkáinak vállalatba adása céljából 1911. évi április hó 20 án d. e. 10 órakor a Városház bizottsági termében zárt-ajánlati tárgyalást fogok tartani.

Az alépitményi és vasfeszkerkezeti munkákra úgy együttesen, mint külön-külön is tehető ajánlatok. Ezenkívül az egész hidnak vasbeton szerkezettel való létesítésére is tehető ajánlatok, ezeknek azonban a hidépítéssel kapcsolatos munkákra is ki kell terjeszkedniök.

Az alépitményi és kapcsolatos munkákra vonatkozó műszaki művelet általános, részletes és különleges feltételek és az ajánlati minta, nemkülönben a vasbeton szerkezetre érvényes különleges feltételek a városi mérnöki hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott az alépitményi ajánlati költségvetési úrlap és az ajánlati minta díjtalanul kapható.

Az ajánlati költségvetésben egységár rovátában a felajánlott egységárak arabsszámokkal és alatta betűkkel világosan kiírandók, nemkülönben az egyes költségvetési összegek s azok végösszege is megállapítandó.

A vasbeton ajánlatok ajánlati költségvetéseire nézve a különleges feltételek határozmányai irányadóak.

A vasfeszkerkezetre vonatkozó szerződési minta ugyancsak a városi mérnöki hivatalnál tekinthető meg s ugyanott a hid keresztmetszeti elrendezésére, a vasfeszkerkezet főbb méreteire vonatkozó és a városi villamosvasut vonatanak összeállítását és teher elosztását szemantikusan feltüntető vázlatrajz is díjtalanul megszerezhető.

A vasfeszkerkezetre vonatkozó ajánlatoknak tartalmassniok kell a szerkezet ajánlati maximális súlyát 100 kgrm-kinti egységárát, a feltételek elfogadására vonatkozó kijelentést, valamint a szállítandó szerkezet vázlatrajzát.

Azon ajánlattevők, kik a munkákat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni. Oly pályázók pedig, kik a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Bánatpénzül az ajánlott végösszeghez képest 250,000 koronáig 5 százalék, ezenfelüli összeg után pedig 2 százalék teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban. Bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem annak letételét igazoló Nagyvárad város pénztára által kiállított letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

Az ajánlatok és mellékleteik szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. A borítékon megjelölendő a munkákat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Minden ajánlattevő köteles ajánlatában világosan kiténni, hogy a vállalati feltételeket terveket szóval a kiírás alapját képező egész műveletet ömerek s magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Ajánlattevőket tett ajánlatuk azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett jogerős döntés nem történik, ellenben Nagyvárad város közönségét csakis a versenyárgyalás eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével.

Nagyvárad, 1911. február hó 21-én.

Komlóssy József

tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

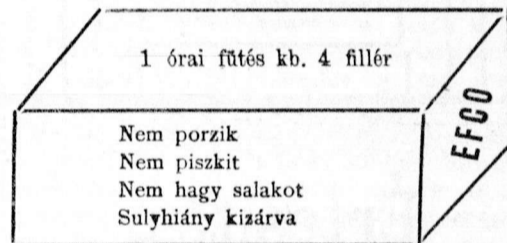
Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

E F C O

Porosz-szalon készítettégl a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Szükségem lesz mintegy 550 drb beállítani való nem átvészelt

süldőre 100 kgrm sulyban.

Közvetítőt díjazok. Ajánlatokat kérek

Dr BERGL ERNŐ ügyvéd

Budapest, I. ker. Fehérvári-ut 8 sz. címre.

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát. ::

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvetél végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel
Heiczer Ferenc.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI” szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

NIGRIN

(Fernelendé)

alegjobb cipőkrém

Mindenkét kapható!

A bécsi vadászati kiállításon arany éremmel kitüntetve

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete R. T.

Előleglet nyújt terményekre, elfogadja azoknak bizománybani eladását, raktárból elad két és három oldalas pörkölt szalonnát napi ár mellett **Sertéshizlaldájában**

hizott sertéseket árusít

naponta d. e. 7—9 óráig és d. u. 3—5 óráig.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Dajkovits E.

lényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

:: utólérhetetlen. ::

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

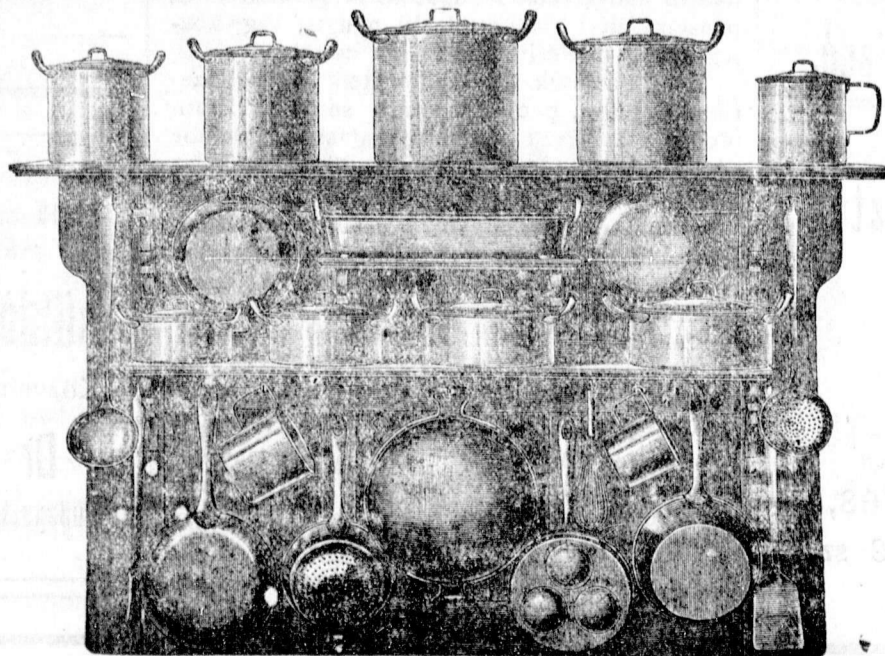
Előleglet nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern konyhaberendezések zománcos és tiszta alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy 3 matracca

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.